

Prinsipp og regler for bruk av bilder

Nina Aldin Thune
Kunsthistorie.com

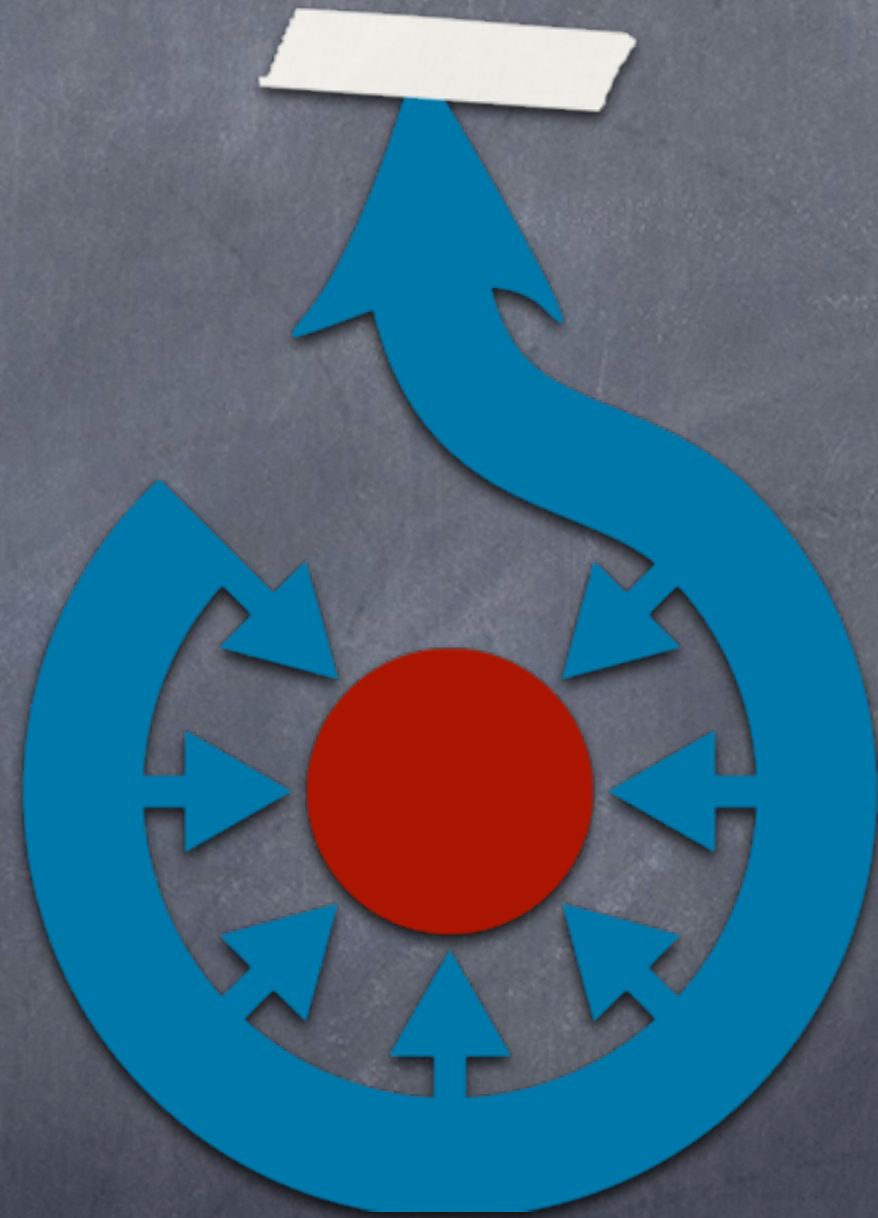
Opphavsrett

- Opphavsretten gir skaperen av et åndsverk en tids- begrenset enerett til å utnytte verket. Med å utnytte verket menes å fremstille eksemplarer av det og å gjøre det tilgjengelig for allmennheten. I tillegg omfatter opphavsretten de ideelle rettighetene, det vil si beskyttelse mot krenkelser av verket og opp- havsmannens anseelse, samt at opphavsmannen har rett til å bli navngitt når verket utnyttes

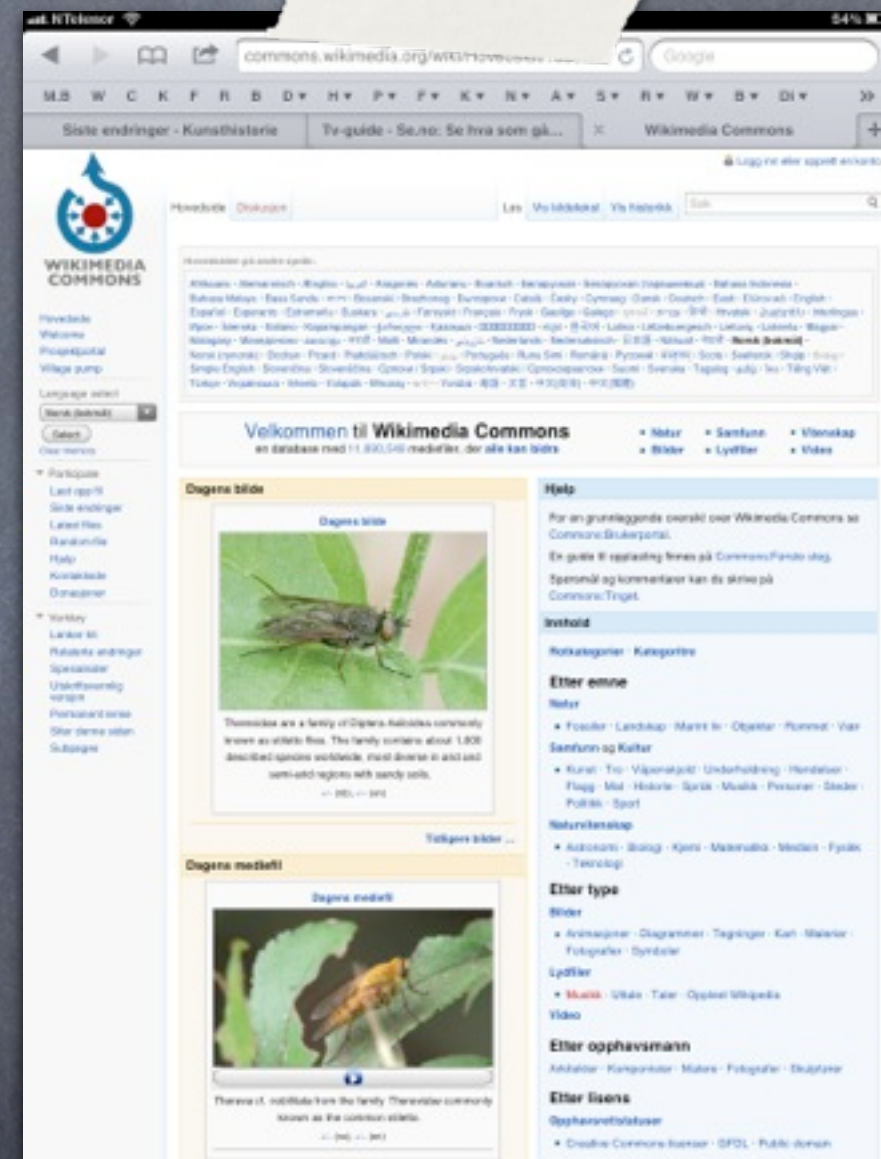
Wikipedia

- Bilder på Wikipedia må være publisert under en fri lisens, som definert av dokumentet *Definition of Free Cultural Work*
- Alle bilder skal være merket med hvilken form for lisens det er lastet opp under, og dokumentasjon på at lisensen er korrekt i form av lenke til kilde eller opplysning om at opplasteren selv har tatt bildet.

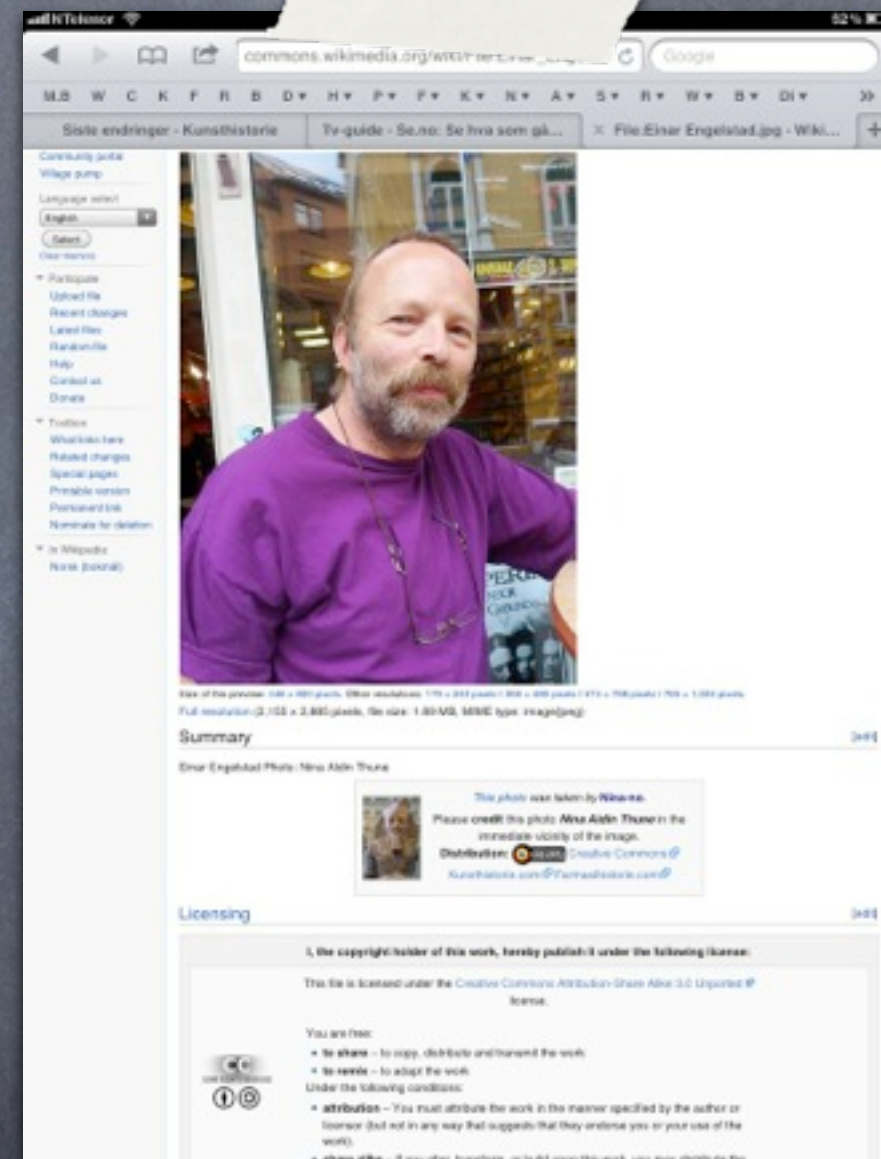
Wikimedia Commons

Wikimedia Commons

Lisens

Lisenser

- CC-by-sa: Bilder publisert under Creative Commons Attribution ShareAlike-lisens
- å dele – å kopiere, distribuere og spre verket
- å remikse – å bearbeide verket
- å benytte verket kommersielt

Vilkår

- **Navngivelse** — Du skal navngi opphavspersonen og/eller lisensgiveren på den måte som disse angir (men ikke på en måte som indikerer at disse har godkjent eller anbefaler deg eller din bruk av verket).
- **Del på samme vilkår** — Dersom du endrer, bearbeider eller bygger videre på dette verk, kan du kun spre det resulterende verk under en lisens, som er identisk med denne.

Navngivelse-DelPåSammeVilkår 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0)

Dette er en oversikt over innholdet i den [juridiske lisens teksten \(den fullstendige lisensen\)](#).

[Ansvarsfraskrivelse](#)

Du har lov til:

å dele - å kopiere, distribuere og spre verket

å remikse - å bearbeide verket

å benytte verket kommersielt

På følgende vilkår:

Navngivelse — Du skal navngi opphavspersonen og/eller lisensgiveren på den måte som disse angir (men ikke på en måte som indikerer at disse har godkjent eller anbefaler deg eller din bruk av verket).

Del på samme vilkår — Dersom du endrer, bearbeider eller bygger videre på dette verk

Lisenser

- CC-by: Bilder publisert under Creative Commons Attribution-lisens

Lisenser

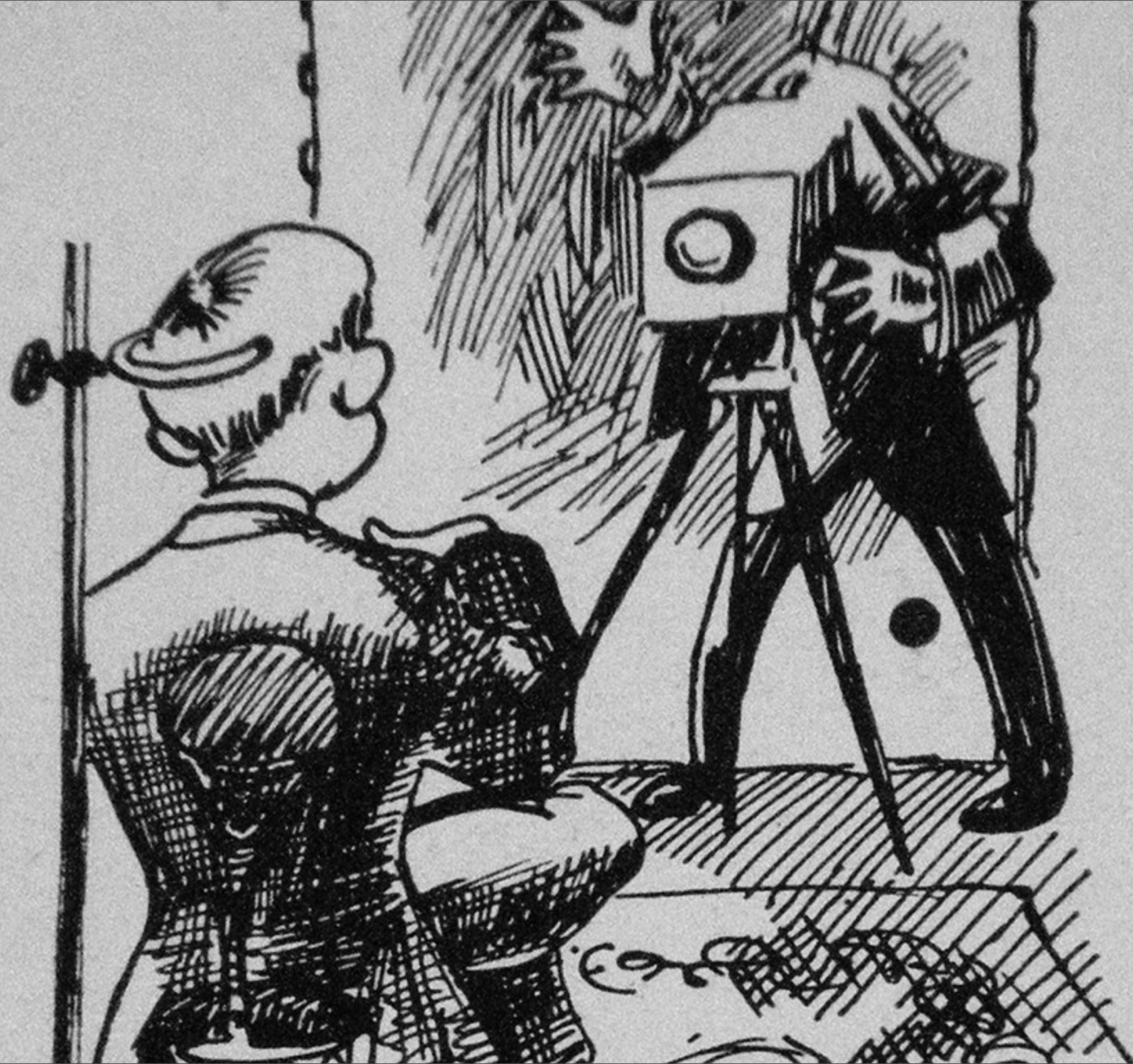
- PD: Bilder i «public domain». Dette begrepet brukes ikke i norsk opphavsrettslovgivning, så det anbefales at egne verk ikke merkes som public domain men heller Copyrightfritt
- Copyrightfritt: Bilder hvor opphavsrettsinnehaver tillater fri bruk uten noen betingelser. Dette innebærer også kommersiell bruk og endringer i bildene.

Lisenser

- **Enerettforeldet:** Fotografiske bilder uten verkshøyde, når eneretten er foreldet. Åndsverklovens § 43a, annet ledd: «Eneretten til et fotografisk bilde varer i fotografens levetid og 15 år etter utløpet av hans dødsår, men likevel minst 50 år fra utløpet av det år bildet ble laget. Har to eller flere eneretten sammen, løper vernetiden fra utløpet av dødsåret for den lengstlevende.» Merk at de langt de fleste portrettbilder regnes for å ha verkshøyde, og de kommer da under reglene i malen enerettforeldet2.

Lisenser

- **Enerettforeldet2:** Bilder med verkshøyde, når eneretten er foreldet, enten fordi det er minst 70 år siden opphavsmannen døde, eller fordi opphavsmannen ikke er kjent, og det er minst 70 år siden bildet ble publisert, jf. åndsverklovens §§ 40 og 41.

Fotografisk verk

- § 40. Opphavsretten varer i opphavsmannens levetid og 70 år etter utløpet av hans dødsår. For de verk som er nevnt i § 6, regnes de 70 år fra utløpet av den lengstlevende opphavsmanns dødsår. For filmverk løper vernetiden fra utløpet av dødsåret for den lengstlevende av hovedregissøren, forfatteren av filmmanuskript, dialogforfatteren og komponisten av musikk som er frembragt med henblikk på filminnspillingen.

Fotografisk verk

- § 41. Når et verk er offentliggjort uten opphavsmannens navn, allment kjente dekknavn eller merke, varer opphavsretten i 70 år etter utløpet av det år da verket først ble offentliggjort. Består verket av flere deler, regnes vernetiden særskilt for hver enkelt del. Opphavsretten til verk av ukjent opphavsmann varer i 70 år etter utløpet av det år verket ble skapt, dersom ikke verket offentliggjøres i løpet av dette tidsrom.

Fotografisk bilde

- § 43a. Den som lager et fotografisk bilde, har enerett til å fremstille eksemplar av det, enten det skjer ved fotografering, trykk, tegning eller på annen måte, og gjøre det tilgjengelig for allmennheten.
- Eneretten til et fotografisk bilde varer i fotografens levetid og 15 år etter utløpet av hans dødsår, men likevel minst 50 år fra utløpet av det år bildet ble laget. Har to eller flere eneretten sammen, løper vernetiden fra utløpet av dødsåret for den lengstlevende.

Fotografisk bilde/verk

- I forarbeidene ble det lagt vekt på bildets dokumentasjonsverdi, slik at man mente at bilder av hendelser skulle regnes som bilder, mens portrettbilder og rent kunstneriske bilder skulle regnes som verk.

- Den sikreste målestokken ser ut til å være hvor mye arbeid som er lagt ned i å ta fotografiet. Dersom fotografiet er et resultat av planlegging i forhold til lys, posisjonering, eksponeringstid, kamera- og filmvalg og andre elementer må det sannsynligvis regnes som et fotografisk verk; dersom det er tatt med et kompaktkamera som bare er rettet noenlunde i riktig retning er det sannsynligvis et fotografisk bilde. Hvor grensen går mellom de to er meget vanskelig å fastsette.

- Wikipedia ønsker at kulturinstitusjoner skal laste opp bilder direkte på Wikimedia Commons med så god oppløsning som mulig og med frie lisenser. Disse bildene vil da kunne brukes av alle Wikimedia foundations prosjekt. Det er mulig å lage spesielle maler som viser hvilken institusjon som har gitt bildet, og dette vil være «reklame» for institusjonen.